

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweerbzorg

Regiobeeld 17 - Rotterdam-Rijnmond

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	8
2	Inleiding	9
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	9
2.2	Opbouw van het regiobeeld	10
2.3	Beschrijving van de brandweer Rotterdam-Rijnmond	10
3	Beoordeling van de regio	12
3.1	Opkomsttijden	12
3.1.1	Inleiding	12
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	13
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	20
3.2.1	Inleiding	20
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	20
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	30
3.3.1	Inleiding	30
3.3.2	Bevindingen	30
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	33
II	Afkortingen	35

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (hierna: VRR) voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel a. *Toetspunten opkomsttijden*

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan, dat is gebaseerd op het brandrisicoprofiel. Dit dekkingsplan bevat een overzicht van de berekende opkomsttijden en beschrijft in hoeverre hierin wordt afgeweken van de tijdnormen die de regio hanteert. De regio wijkt gemotiveerd af van de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr). Tevens zijn maatregelen benoemd om de risico's te beperken.

De regio rapporteert over opkomsttijden en de genomen risicobeperkende maatregelen. Bij samengestelde eenheden gebruikt de regio de tijd waarop de zesde persoon ter plaatse van het incident aanwezig is. De regio categoriseert iedere overschrijding en maakt in de jaarrapportage inzichtelijk hoe vaak iedere categorie voorkomt.

De regio rapporteert eveneens over de aantallen activiteiten in het kader van Veilig Leven, maar hoe deze zich verhouden tot gebieden waar de brandweer niet tijdig aanwezig kan zijn wordt in de rapportage niet duidelijk.

De regio voldoet niet aan de eigen minimumnorm van 80% van de uitrukken binnen de berekende opkomsttijden. Om hierin verbetering aan te brengen heeft de regio het 'Plan Brandweerzorg 2017-2020' aangeboden aan het algemeen bestuur.

Conclusie

De veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond voldoet aan de toetspunten 1, 2, 3, 4, 6, 7 en 8. Op toetspunt 5 (bestuursbesluit over opkomsttijden) kan nog optimalisering plaatsvinden door bij het treffen van maatregelen niet enkel het doelgroepenbeleid leidend te laten zijn, maar daarbij ook de gebieden te betrekken waar de brandweer niet tijdig ter plaatse kan zijn.

Aanbevelingen

- Geef prioriteit aan de reeds ingezette ontwikkeling van het verkrijgen van beter inzicht in de risico's door het opstellen van een dynamisch (brand)risicoprofiel en besteedt hierbij aandacht aan de objecten met bijzondere risico's.
- Hanteer voor het bepalen van de locatie van maatregelen zoals Veilig Leven niet alleen een doelgroepenbeleid maar betrek daarbij ook de gebieden waar de brandweer niet tijdig ter plaatse kan zijn. Maak in een nieuw dekkingsplan duidelijk in welke gebieden deze maatregelen worden getroffen.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

De brandweer Rotterdam-Rijnmond kent twee vormen van variabele voertuigbezetting, het snelle interventievoertuig (hierna: de SIV) en de flexibele voertuigbezetting door vrijwilligers. Het algemeen bestuur heeft hiertoe expliciet besloten en de Ondernemingsraad heeft hiermee ingestemd.

Het doel van het invoeren van variabele voertuigbezetting is (voor drie van de vier SIV's) het compenseren van dekkingsverlies door het sluiten van twee posten, dit doel is behaald. Eén SIV is geplaatst als aanvulling op de basisbrandweezorg met als doel een snellere initiële brandweezorg. Ook dit doel is behaald. Voor de flexibele voertuigbezetting is het doel het verbeteren van de paraatheid, of dit doel wordt behaald wordt een jaar na implementatie geëvalueerd. Het brandrisicoprofiel ligt dus deels ten grondslag aan de inzet van variabele voertuigbezetting.

Aan het personeel dat wordt ingezet op de SIV biedt de regio een hierop toegespitst opleidings- en oefenprogramma aan. Aan het personeel dat wordt ingezet bij flexibele voertuigbezetting wordt geen apart opleidingstraject aangeboden, wel een oefenprogramma. Op het eerst arriverend voertuig bevindt zich te allen tijde een bevelvoerder. De toepassing van de variabele voertuigbezetting heeft geen invloed op het kunnen leveren van de afgesproken interregionale bijstand.

Voorwaarden uit het Bvr bij het toepassen van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden zijn dat het niveau van brandweezorg aan de burgers niet wordt aangetast (toetspunt 10) en dat geen afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel (toetspunt 11).

Om aan toetspunt 10 te kunnen voldoen dient bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) de slagkracht van een tankautospuiter, bemand met zes personen (hierna: TS6) ter plaatse te komen en dient op alle voertuigen een bevelvoerder aanwezig te zijn. Hieraan voldoet de regio. Het niveau van brandweezorg wordt op zich niet aangetast door het toepassen van variabele voertuigbezetting. Dit is wel veroorzaakt door het sluiten van posten, wat nu de reden is om variabele voertuigbezetting toe te passen.

De flexibele voertuigbezetting wordt ook op plaatsen toegepast waar de paraatheid onvoldoende is. Bij minder dan zes personen kon het voertuig voorheen niet uitrukken, terwijl dit nu met vier personen wel kan. Daardoor verbetert het niveau van brandweezorg aldaar, ondanks het feit dat de opvolgende eenheid (ter completering van de slagkracht) van verder weg moet komen.

Om aan toetspunt 11 te kunnen voldoen moet de regio onder andere beschikken over een Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) die is toegespitst op de werkzaamheden met deze afwijkende voertuigbezetting. Daarover beschikt de regio nog niet terwijl variabele voertuigbezetting al wel is ingevoerd. Daarnaast ontbreekt een specifiek opleidingstraject voor de flexibele voertuigbezetting. Daarom voldoet de regio niet aan dit toetspunt.

Conclusie

De veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond voldoet aan de toetspunten 9, 10, 12, 13, 14 en 15. De regio voldoet niet aan toetspunt 11 (borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel).

Aanbevelingen

- Rond met voorrang het reeds gestarte traject van een op de werkzaamheden van de afwijkende voertuigbezetting toegespitste RI&E af.
- Zorg dat ook al het personeel dat dienst kan doen op flexibele voertuigbezetting hiervoor specifiek wordt opgeleid.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op de toetspunten van dit onderwerp.

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. Toetspunten beschikbaarheid personeel

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

De veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond is gestart met de invoering van slimme pagers¹, zodat de meldkamer snel weet wat de paraatheid is van de brandweervrijwilligers bij alarmering. Tevens kan bij consequent gebruik van de agendafunctie de centrale planning inzicht in de beschikbaarheid worden gegeven op de korte en lange termijn. Dit inzicht is nu nog alleen deels en op postniveau beschikbaar.

De regio heeft een stafofficier die dagelijks overzicht houdt over de paraatheid. De stafofficier ontvangt zijn informatie van de meldkamer. De stafofficier kan de hoofdofficier adviseren om maatregelen te treffen bij paraatheidsproblemen.

De regio analyseert deels de beschikbaarheid in delen van de regio, maar heeft op dit moment onvoldoende inzicht in de paraatheid om een goede analyse te kunnen maken. Het lokaal bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid en in het algemeen bestuur worden maatregelen besproken.

De invoering van de slimme pagers is een positieve ontwikkeling waarmee de regio een beter inzicht verkrijgt in de beschikbaarheid van het repressief personeel. Ook kan daarmee een betere analyse worden gemaakt van de feitelijke beschikbaarheid over langere termijn en kan het bestuur hierover beter worden geïnformeerd.

¹ Dit zijn alarmontvangers die de mogelijkheid hebben om de gebruiker door één druk op de knop aan te laten geven of men bij een alarmering opkomt of niet. Daarnaast kan de gebruiker zijn niet beschikbare dagen (en of uren van de dag) aangeven (agendafunctie). Het systeem maakt dan binnen korte tijd een berekening of er voldoende bezetting is. Wanneer er onderbezetting is, krijgt een verantwoordelijke binnen het korps een melding van de situatie. Ook kunnen deze gegevens direct gekoppeld worden naar de meldkamer, zodat deze bij onderbezetting direct een andere eenheid kan alarmeren. Regio's maken wisselend gebruik van deze mogelijkheden.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

Het plaatsvervangend Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de algemeen directeur van de veiligheidsregio en de directeur brandweer.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

De Inspectie beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Rotterdam-Rijnmond

Het verzorgingsgebied van de brandweer Rotterdam-Rijnmond ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

De veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft een oppervlakte van 865,6 km², telt ruim 1,2 miljoen inwoners verspreid over vijftien gemeenten en kent een complex, divers en dynamisch verzorgingsgebied. Verstedelijkte gebieden (met hoogbouw en bijzondere gebouwen), havens en industriële complexen worden afgewisseld met dunbevolkte plattelandsgebieden.

De regio is een verkeersknooppunt voor vervoer van zowel personen, goederen als gevaarlijke stoffen. Het vervoer verloopt via complexe vaarwegen, spoorwegen, autowegen en door ondergrondse buisleidingen. Daarnaast vliegen er dagelijks lijn- en chartervluchten van en naar Rotterdam The Hague Airport. Een groot deel van het (woon)gebied ligt beneden zeeniveau en wordt beschermd door duinen, dijken en deltawerken met beweegbare stormvloedkeringen. De ligging van woon- en industriegebieden rond de rivieren zorgt ervoor dat veel tunnels en bruggen aanwezig zijn.

In de regio vinden regelmatig grootschalige evenementen plaats zoals grote voetbalwedstrijden in het Feijenoordstadion (de Kuip), de Rotterdam Marathon, zomercarnaval en de Wereldhavendagen. Daarnaast vinden tal van muziekfestivals, wielerrondes, grote braderieën, evenementen en demonstraties plaats.

De regio Rotterdam-Rijnmond heeft zo'n 100 bedrijven die vallen onder het Besluit Risico Zware Ongevallen (hierna: Brzo). Rondom deze industrie wonen, werken en recreëren veel mensen. De aanwezigheid van het haven- en industriegebied bepaalt voor een groot deel het risicoprofiel.

De brandweer Rotterdam-Rijnmond

Gemiddeld wordt de brandweer in deze regio ruim 18.000 keer per jaar gealarmeerd, dat is zo'n vijftig keer per dag.

De regio Rotterdam-Rijnmond telt 48 brandweerkazernes, waarvan er acht deel uitmaken van de Gezamenlijke Brandweer² in het Botlekgebied. Ook zijn in de regio twee strandwachtenposten in het beheer van de brandweer. Er werken ca. 1200 personen in de repressieve dienst waarvan ongeveer 900 vrijwilligers.

---

² De Gezamenlijke Brandweer is een publiek-privaat samenwerkingsverband tussen de overheid en circa 65 bedrijven in het haven- en industriegebied van Rotterdam. Deze organisatie verzorgt in dat gebied de brandbestrijding en hulpverlening en heeft daarbij de verplichting tot het in standhouden van een bedrijfsbrandweer.

3

Beoordeling van de regio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie de mate waarin de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de regio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De regio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

Het dekkingsplan is eind 2016 vastgesteld en het brandrisicoprofiel zit verweven in het dekkingsplan. Voor het brandrisicoprofiel zijn de gegevens uit de Basisregistratie Adressen en gebouwen (hierna: BAG) van mei 2016 gebruikt. Hiermee zijn zowel het dekkingsplan zelf als de gegevens voor het brandrisicoprofiel actueel.

Bevindingen

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft op 14 december 2016 het 'Regionaal Dekkingsplan Brandweer Rotterdam-Rijnmond 2.1' vastgesteld. Dit dekkingsplan is een herziening van het dekkingsplan 2.0 uit 2012. Hierbij zijn de uitgangspunten ongewijzigd overgenomen en is gebruik gemaakt van de meest recente opkomstgegevens. Daarnaast is er één wijziging opgenomen, de samenvoeging van de kazernes Sommelsdijk en Middelharnis. In het Plan Brandweezorg 2017-2020 wordt de ontwikkeling van een nieuw dynamisch dekkingsplan aangekondigd.

Het risicoprofiel brandweezorg maakt deel uit van het dekkingsplan. Voor de herziening zijn de gegevens uit de BAG van mei 2016 gebruikt.

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

Het dekkingsplan bevat de locaties van alle objecten met peildatum mei 2016, daarmee zijn deze gegevens actueel. De regio hanteert geen afzonderlijk overzicht van 'markante objecten'³. Actuele informatie is lokaal aanwezig maar komt niet samen in één gezamenlijk door de organisatie te gebruiken brandrisicoprofiel. De regio laat in het plan brandweezorg wel zien dat zij verder gaan met de doorontwikkeling van business intelligence welke kan bijdragen aan een actuelere verwerking van veranderingen in het brandrisicoprofiel.

Bevindingen

In het dekkingsplan is de dekking berekend voor gebouwbranden, voor hulpverleningen en voor waterongevallen. Hierbij kijkt de regio naar twee factoren:

1. De risicoprofielen basisbrandweezorg: naar welke locaties moet kunnen worden uitgerukt. Voor gebouwbrand zijn dat de in de regio aanwezige gebouwen, onderverdeeld in objecten waar de brandweer in 6, 8 of 10 minuten ter plaatse zou moeten zijn bij een brandmelding. Voor hulpverleningen en

³ De term 'markante objecten' wordt gebruikt in de Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivering in dekkingsplannen (minister van Veiligheid en Justitie, 22 november 2012). Hieronder worden in ieder geval verstaan alle BRZO-bedrijven en de objecten die gebruiksvergunningplichtig zijn.

waterongevallen zijn maatgevende historische incidenten als uitgangspunt genomen.

2. De opkomstplots: welke gebieden zijn vanuit de brandweerkazernes te bereiken in een bepaald aantal minuten. Voor gebouwbranden zijn met name de 6-, 8- en 10 minutengebieden relevant. Voor hulpverleningen en waterongevallen zijn dit de 15-minutengebieden.

Voor het Dekkingsplan 2.1 zijn de BAG-gegevens met peildatum mei 2016 gebruikt. Gelet op de grote hoeveelheid 'markante objecten' in de regio, bevat het dekkingsplan hiervan geen specifiek overzicht. Veel relevante operationele informatie, waaronder die over markante- en andere risico-objecten, is echter real-time beschikbaar voor de operationele eenheden en -functionarissen. Daarnaast is op lokaal niveau aanvullende kennis over objecten, waaronder risico-objecten, bij het personeel aanwezig. Bij een constatering van een risicovolle situatie vindt bilateraal overleg plaats tussen de brandweer en de gemeente om maatregelen te treffen.

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

Het dekkingsplan maakt door het gebruik van kaarten de situering van de brandweerposten en de berekende opkomsttijden voor het bestuur inzichtelijk.

Bevindingen

In het dekkingsplan is een grafische weergave opgenomen in de vorm van opkomstplots. Deze geven aan welke opkomsttijd in welk gebied verwacht mag worden en waar de brandweerposten zijn gesitueerd. Dit is gedaan voor de tankautospuit (hierna: TS), het snelle interventievoertuig (hierna: de SIV), het redvoertuig, het hulpverleningsvoertuig en het waterongevallenvoertuig.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

Het overzicht van de regionale dekkingpercentages geeft het bestuur inzicht in de overschrijdingen. Door het combineren van de locaties van de objecten en de berekende opkomsttijden in één kaart wordt aan het bestuur ook inzichtelijk gemaakt waar de tijdnormen worden overschreden.

Bevindingen

Het dekkingsplan biedt een overzicht met de regionale dekkingpercentages. In het overzicht worden de genormeerde objecten afgezet tegen de berekende opkomsttijden, zowel voor de TS'en, de SIV's en redvoertuigen. Onderstaande tabel geeft inzicht in de dekkingpercentages van de TS'en in de regio. In deze tabel is te

zien hoeveel procent van het aantal objecten van een categorie binnen een bepaald aantal minuten bereikt kan worden.

Tabel d. Dekkingspercentages tankautospuitten

Gebouwbrand	6 min objecten	8 min objecten	10 min objecten
6 minuten	58,43%	45,19%	37,48%
8 minuten	88,82%	78,34%	76,43%
10 minuten	99,74%	96,83%	96,32%
12 minuten	99,76%	97,97%	97,39%
14 minuten	99,87%	98,21%	97,73%
18 minuten	100%	100%	100%

Voor iedere door de regio gestelde tijdnorm is een aparte kaart in het dekkingsplan opgenomen. Op deze kaarten zijn alle objecten met die norm zichtbaar. Daarnaast tonen deze kaarten de polygonen met de berekende opkomsttijden. Daardoor krijgt het bestuur inzicht in de plaatsen waar de tijdnormen worden overschreden. In dekkingsplan 2.0 zijn deze kaarten uitgewerkt per gemeente, in dekkingsplan 2.1 zijn de kaarten alleen uitgewerkt voor de hele regio.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

De regio gebruikt in basis de tijdnormen uit het Bvr, maar laat beargumenteerd de vijf minuten norm en gedeeltelijk de zes minuten norm achterwege. Daarnaast worden er voor specifieke gebieden beargumenteerd aparte normen gehanteerd. Overschrijdingen van deze normen worden voor het bestuur inzichtelijk gemaakt en met het vaststellen van het dekkingsplan heeft het bestuur de overschrijdingen geaccepteerd. De regio neemt (veelal risicobeperkende) maatregelen op basis van argumenten in het 'doelgroepenbeleid'.

Bevindingen

De Brandweer Rotterdam-Rijnmond kijkt op basis van een aantal overwegingen af van de tijdnormen uit het Bvr. Hierbij spelen de thema's tijdige ontvluchting, compartimentering, wakend/slapend en zelfredzaamheid (mobiliteit) een rol.

De brandweer kijkt als volgt af van de objecttypen met een Bvr-tijdnorm van vijf minuten:

- Gebouwen met een winkelfunctie met een gesloten constructie
Deze objecten komen tegenwoordig vrijwel niet meer voor. Daarom heeft het bestuur dit objecttype laten vervallen. Alleen daar waar aantoonbaar een oud gesloten winkelcentrum staat wordt als uitzondering 5 minuten als norm gehanteerd.

- Gebouwen met een woonfunctie boven een gebouw met een winkelfunctie
Het bestuur heeft dit objecttype gelijkgesteld aan oude etagewoningen en voor de opkomsttijd een tijdnorm van 8 minuten vastgesteld. Alleen daar waar aantoonbaar vooroorlogse bebouwing staat met een directe niet-brandwerende opgang van de winkel naar de woning wordt een uitzondering gemaakt door de norm van 5 minuten te hanteren.
- Gebouwen met een celfunctie
Op basis van het Brandveiligheidsconcept Cellen en Celgebouwen (1994), het Deskundigenadvies over Celgebouwen NIFV (2009) en het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid over de Schipholbrand (2005) heeft het bestuur de norm voor opkomsttijd voor gebouwen met een celfunctie vastgesteld op 8 minuten. Dit is gecommuniceerd aan deze inrichtingen.

Van de objecttypen met een Bvr-tijdnorm van zes minuten wijkt de regio als volgt af:

- Gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen
De bouwregelgeving maakt geen onderscheid op zelfredzaamheid. Het is dus niet duidelijk wanneer iemand al dan niet zelfredzaam is. Er kan wel onderscheid worden gemaakt in het al dan niet zelfstandig bewonen van een object. Zelfstandig bewonen valt onder gebouwtypen 'Overige Woonfunctie' terwijl niet-zelfstandig bewonen valt of onder bouwtype 'Gezondheidsfunctie', of (door de aanwezigheid van preventieve voorzieningen) onder bouwtype 'Overige Woonfunctie'. Het bestuur heeft daarom vastgesteld dat dit objecttype vervalt.

In twee situaties maakt de regio een uitzondering op bovenstaande normering.

- SIV-verzorgingsgebieden
Voor de objecten die in het verzorgingsgebied liggen van een SIV geldt een aangepaste normstelling. Voor de SIV blijft de bovenstaande normering van kracht, maar voor de tankautospuit wordt de bovenstaande normering met vier minuten verruimd.
- Rotterdam-Nesselande
Over de opkomsttijden in de Rotterdamse wijk Nesselande zijn reeds in het jaar 2000 bestuurlijke afspraken gemaakt over verruimde normen voor opkomsttijden. Dit in verband met de speciaal in de woningen aangebrachte brandveiligheidsvoorzieningen. In plaats van een tijdnorm van acht minuten voor woonfuncties geldt in de wijk Nesselande een tijdnorm van tien minuten.

Het bestuur van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond stelt dat bij gebouwbrand in portiekwoningen de inzet van een redvoertuig noodzakelijk is, zodat deze als tweede vluchtweg kan dienen. Bij die objectcategorie dient daarom binnen 6 minuten na melding van een gebouwbrand een redvoertuig ter plaatse te zijn. Conform de maximale opkomsttijd, stelt het bestuur vast dat een redvoertuig in maximaal 18 minuten ter plaatse moet kunnen zijn bij 6-minutenobjecten. Hierop is de spreiding van redvoertuigen over de regio mede gebaseerd.

In het dekkingsplan beschrijft de regio haar visie dat brandweezorg niet alleen bestaat uit het uitrukken van brandweerwagens naar incidenten maar dat Brandpreventie en Veilig Leven evenzeer een bijdrage leveren aan de brandweezorg. In het project Veilig Leven worden woningchecks uitgevoerd en voorlichting gegeven op scholen of aan specifieke doelgroepen. Als doel van het project wordt 'het leveren van een goede brandweezorg in gebieden waar de brandweer niet tijdig ter plaatse kan zijn.' genoemd. Dit doet Veilig Leven op hot

spots – plekken waar vanwege de bebouwing en doelgroepen de risico's op woningbrand het hoogst zijn -, maar ook in de gebieden waar een mindere dekking door tankautospuiten bekend is. Waar deze hot spots zich bevinden wordt in het dekkingsplan niet aan het bestuur inzichtelijk gemaakt. De afdeling Veilig Leven hanteert tegenwoordig een 'doelgroepenbeleid'. Als belangrijkste groepen zijn benoemd: ouderen, studenten en kinderen. Nadere invulling van dit doelgroepenbeleid vindt plaats in overleg met de gemeenten en lokale instellingen.

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio rapporteert per kwartaal over opkomsttijden en genomen maatregelen. De regio hanteert voor de rapportage in SIV-gebieden zowel een norm voor de SIV als voor de TAS. Voor de samengestelde eenheden wordt de tijd gebruikt van het moment dat de zesde persoon aanwezig is.

De aantallen activiteiten in het kader van Veilig Leven worden gerapporteerd maar hoe deze zich verhouden tot gebieden waar de brandweer niet tijdig aanwezig kan zijn blijft in de rapportage onduidelijk.

Bevindingen

De regio legt verantwoording af over de berekende opkomsttijden zoals deze zijn vastgelegd in de polygonen in het dekkingsplan, niet op de vastgestelde tijdnormen per object.

Tot januari 2017 stelde de veiligheidsregio een kwartaalrapportage Opkomsttijden Brandweer en Ambulance beschikbaar aan het bestuur en de gemeenteraden. Vanaf 1 januari 2017 rapporteert de veiligheidsregio maandelijks op o.a. haar opkomsttijden in een 'bestuurlijk dashboard', dat digitaal beschikbaar is voor ambtenaren en burgemeesters. Verder vindt rapportage over operationele prestaties plaats door middel van een tweemaand-, halfjaar- en jaarrapportage. In deze rapportages worden de feitelijke opkomsttijden van de TS en van het redvoertuig gerapporteerd voor gebouw- en industriebranden. In deze rapportages wordt vermeld wat de oorzaak was van overschrijdingen van de opkomsttijd indien in minder dan 80% van de prioriteit 1 incidenten de opkomsttijd was overschreden. Inzetten waarbij de SIV is ingezet worden apart gerapporteerd. Daarbij geldt dat de SIV en de tankautospuit beiden binnen een eigen norm aanwezig moeten zijn of dat de tankautospuit binnen de SIV-norm aanwezig moet zijn.

Voor inzetten waarbij samengestelde eenheden zijn ingezet, werd voorheen de status van het eerst aankomende voertuig gebruikt voor de opkomsttijden. In overleg met de OR is besloten voortaan de status van het tweede voertuig te gebruiken als deze de slagkracht van een TS6 completeert. Vanaf 1 april 2017 wordt gerapporteerd op het moment dat er 6 personen inclusief een bevelvoerder ter plaatse zijn.

Tevens rapporteert de veiligheidsregio per gemeente over de aantallen voorlichtingsactiviteiten en woningchecks in het kader van Veilig Leven. Waar deze activiteiten plaatsvinden wordt niet aan het algemeen bestuur gerapporteerd.

Verantwoording hierover vindt wel plaats op lokaal niveau. De burgemeesters worden geïnformeerd over de verschillende activiteiten door hun clustercommandant en kunnen tevens informatie halen uit het digitaal beschikbare dashboard.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio categoriseert iedere overschrijding en maakt in de jaarrapportage inzichtelijk hoe vaak iedere categorie voorkomt.

Bevindingen

De regio bepaalt per overschrijding wat daarvan de oorzaak is. Hierbij maakt de regio onderscheid in de volgende categorieën:

- overschrijding aanrijtijd;
- overschrijding meldkamer;
- onverwachte uitval van voertuig;
- gelijktijdigheid van incidenten;
- uitruk niet vanuit kazerne;
- gezamenlijke factoren meldkamer en/of brandweer.

In de periodieke rapportages maakt de veiligheidsregio inzichtelijk hoe vaak iedere categorie dat jaar voorkwam. De regio hanteert een continu proces van monitoring, waarbij opmerkelijke zaken door de bevelvoerders gemeld worden bij de afdeling Operationele Informatievoorziening via een Incident Registratie Systeem (hierna: IRS) of via persoonlijk contact. Op basis van deze informatie krijgt de betrokken afdeling, zoals brandpreventie of operationele informatie, een melding om actie te ondernemen, bijvoorbeeld om brandonveilige situaties, fouten in de kazernevolgordetabel of verkeersbelemmeringen op te lossen. De veiligheidsregio heeft door haar analyses van de opkomsttijden vanuit het IRS en de poortwachtermodule in beeld waar gestuurd kan worden op verbetering van de opkomsttijden. In de periodieke rapportages wordt gemeld welke oplossing is gekozen of doorgevoerd gaat worden indien de overschrijding van opkomsttijden ongewenst en beïnvloedbaar was. Op lokaal niveau is er contact over de operationele prestaties tussen clustercommandant en bestuurder.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

De regio voldoet niet aan de eigen minimumnorm van 80% van de uitrukken binnen de berekende opkomsttijden. Het Plan Brandweezorg is het verbetervoorstel dat de regio heeft aangeboden aan haar algemeen bestuur.

Bevindingen

Bestuurlijk is vastgelegd dat in 80% van de alarmeringen moet worden voldaan aan de berekende opkomsttijd. In 2015 wordt voor de inzet met een tankautospuiter een dekkingpercentage van 76% behaald en over de eerste negen maanden van 2016 74%. Voor de gebieden waar de SIV uitrukt, ligt dit percentage hoger.

De regio laat in haar rapportage bovendien zien hoe vaak zij binnen één minuut na de opkomstnorm alsnog ter plaatse was met een tankautospuiter.

Het Plan Brandweezorg is het verbeterplan dat de regio heeft aangeboden aan haar algemeen bestuur. Dit plan zal in de vergadering van het algemeen bestuur van 5 april 2017 worden vastgesteld. Het plan is in concept behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur op 14 december 2016.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de regio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de regio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de regio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

De brandweer Rotterdam-Rijnmond kent twee vormen van variabele voertuigbezetting, de SIV en de flexibele voertuigbezetting door vrijwilligers. De SIV wordt bemand door een bevelvoerder en een brandweerchauffeur en kan gezien worden als een vooruitgeschoven post bij maatgevende incidenten en kan kleine incidenten zelfstandig afhandelen. Met de flexibele voertuigbezetting kan door vrijwilligers worden uitgerukt met een minimum van vier personen bij beperkte incidenten en samengestelde eenheden kunnen worden gevormd bij maatgevende incidenten, maar ook bij kleinere incidenten, met een bezetting tussen de twee en de vijf personen. Bij de volgende toetspunten zullen de twee vormen van variabele voertuigbezetting apart behandeld worden.

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

De standaard-samenstelling van brandweereenheden bestaat uit zes personen en het algemeen bestuur heeft expliciete besluiten genomen voor die gevallen waarin daarvan wordt afgeweken. Dat is het geval bij de toepassing van de SIV en bij de flexibele voertuigbezetting.

SIV: Voor de inzet van de SIV is door het algemeen bestuur een besluit genomen waarin de reden en het doel wordt omschreven. Het besluit maakt een kosten baten afweging waarbij de veiligheid van de burgers een centrale plaats inneemt. De primaire grondslag voor afwijken is bezuinigen en de SIV wordt ingezet ter compensatie. In de praktijk wordt de SIV echter ook ingezet waar ingeschat wordt dat snellere hulp en efficiëntie kan worden behaald. In dat geval is ook een koppeling met het brandrisicoprofiel aanwezig. Het besluit is voorgelegd aan de OR.

Flexibele voertuigbezetting: Voor de inzet van het onderbezet uitrukken is door het algemeen bestuur een besluit genomen waarin de redenen en het doel wordt omschreven. Het besluit maakt een kosten baten afweging waarbij de veiligheid van de burgers een centrale plaats inneemt. Voor het onderbezet uitrukken is een probleem met de beschikbaarheid van vrijwilligers de grondslag en niet het brandrisicoprofiel. Het besluit is voorgelegd aan de OR.

Bevindingen

SIV: Het algemeen bestuur besloot op 13 februari 2012 om vier SIV's aan te schaffen. De reden voor de plaatsing van drie van de vier SIV's was het compenseren van het dekkingsverlies door het sluiten van twee posten. Deze moesten dicht als gevolg van bezuinigingen, maar dat mocht niet ten koste gaan van een goede kwaliteit van brandweezorg aan de burgers. Één SIV werd geplaatst bovenop de bestaande basisbrandweezorg.

De OR van de regio is bij dit onderwerp betrokken geweest en heeft deels positief en deels negatief geadviseerd op de invoering van de SIV. Dit heeft met name betrekking op de voorgenomen locaties tot het plaatsen van de SIV's en de opvolging in tijd van de achteropkomende TS. Het negatieve advies is uitsluitend van toepassing op de locaties Albert Plesmanweg en Keyenburg. Het algemeen bestuur heeft ondanks het deels negatieve advies besloten tot het inzetten van de SIV op de vooraf bepaalde locaties. De OR stelt het concept van de SIV niet ter discussie. De OR heeft daarnaast veelvuldig geadviseerd op randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld de selectie-eisen en opleiding van het personeel, die moeten leiden tot behoud van kwaliteit en de veiligheid van het personeel.

Flexibele voertuigbezetting: In de vergadering van het algemeen bestuur op 16 december 2016 is het 'Beleid Flexibele Voertuigbezetting' vastgesteld. Tot dat moment mochten vrijwillige brandweerposten formeel niet uitrukken met een tankautospuitsbezetting die afwijkt van de basisbrandweereenheid, tenzij de betreffende brandweerpost onderdeel was van de pilot 'Flexibele voertuigbezetting Zuid-Hollandse eilanden'

In het Beleid Flexibele Voertuigbezetting worden twee redenen genoemd voor het afwijken van de standaard bezetting.

De eerste reden betreft het toepassen van maatwerk. Zo'n tachtig procent van de incidenten zijn 'SIV/TS4-waardig'. Dit zijn 'kleine incidenten' die geheel zelfstandig afgehandeld kunnen worden door een SIV, bezet door twee brandweelieden (een bevelvoerder en een manschap), of door een tankautospuiter met minimaal vier brandweelieden (met een bevelvoerder, een chauffeur/voertuigbediener en twee manschappen). Met de verschillende vormen van flexibele voertuigbezetting wil de regio nu optimaal gebruik maken van de beschikbare vrijwilligers.

De tweede reden is een meer gegarandeerde levering van snelle initiële brandweezorg. Het blijkt dat meerdere vrijwillige brandweerposten tegelijkertijd onderbezet zijn waardoor ze niet mochten uitrukken, terwijl zij wel beginnende brandweezorg hadden kunnen leveren en gezamenlijk basisbrandweezorg hadden kunnen leveren.

De OR van de regio is betrokken bij de invoering van flexibele voertuigbezetting. In het bestuursbesluit van 16 december 2016 staat: *"de OR Brandweer is voornemens om positief te adviseren mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het maken van goede werkafspraken met buurregio's, de aanschaf en het gebruik van slimme pagers⁴ en goede opleiding en training in variabel uitrukken voor alle vrijwilligers. De directeur Brandweer kan zich in het merendeel van deze voorwaarden vinden en zal hier indien mogelijk invulling aan geven bij de uitrol van het beleid"*.

Inmiddels is het besluit tot de aanschaf van slimme pagers genomen en vindt de uitrol plaats. De regio heeft een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van een verdiepende Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E).

---

⁴ Dit zijn alarmontvangers die de mogelijkheid hebben om de gebruiker door één druk op de knop aan te laten geven of men bij een alarmering opkomt of niet. Daarnaast kan de gebruiker zijn niet beschikbare dagen (en of uren van de dag) aangeven (agendafunctie). Het systeem maakt dan binnen korte tijd een berekening of er voldoende bezetting is. Wanneer er onderbezetting is, krijgt een verantwoordelijke binnen het korps een melding van de situatie. Ook kunnen deze gegevens direct gekoppeld worden naar de meldkamer, zodat deze bij onderbezetting direct een andere eenheid kan alarmeren. Regio's maken wisselend gebruik van deze mogelijkheden.

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

Bij het maatgevende scenario komt minimaal de slagkracht van een TS6 ter plaatse.

SIV: In een SIV bevindt zich een bevelvoerder. De SIV's zijn ingevoerd ter compensatie van een eerder besluit om brandweerposten te sluiten of daar waar de bestaande brandweezorg onvoldoende wordt geacht. Het sluiten van posten tast het niveau van brandweezorg aan. In Lansingerland en in Rotterdam-Zuid zal de slagkracht van TS6 in een deel van het gebied later aanwezig zijn dan voorheen. Als een SIV wordt ingezet bovenop de bestaande brandweezorg dan wordt het niveau van brandweezorg verbeterd en niet aangetast. Dit is het geval in Hellevoetsluis.

Flexibele voertuigbezetting: Het onderbezet uitrukken wordt daar toegepast waar de paraatheid onvoldoende is. De consequentie van het niet toepassen van dit beleid zou kunnen betekenen dat de dichtstbijzijnde eenheid helemaal niet gaat rijden en een eenheid van verder weg moet komen. In die zin wordt het niveau van brandweezorg verbeterd en niet aangetast. Kanttekening hierbij is dat onvoldoende paraatheid het niveau van brandweezorg wel aantast maar dat valt buiten dit toetspunt.

Bevindingen

SIV: De SIV is een eenheid die door de regio wordt gezien als voorpost van de tankautospuiter bij gebouwbranden. Een SIV kan mogelijk redden of blussen, maar in ieder geval de brand beperken of voorbereidingen treffen voor de inzet, vooruitlopend op de aankomst van de tankautospuiter. De regio vindt dat het niveau van brandweezorg op die manier gelijk blijft, ook al komt de tankautospuiter later ter plaatse dan voorheen. Een SIV wordt altijd bemand door een bevelvoerder en een chauffeur/voertuigbediener. Het voorstel om vier SIV's aan te schaffen is voor Lansingerland en Rotterdam-Zuid bedoeld om dekkingsverlies te compenseren. In de verzorgingsgebieden waar een SIV is geplaatst, wordt de SIV voor alle incidenten gealarmeerd. Tegelijkertijd wordt in ieder geval bij gebouwbranden altijd een tankautospuiter gealarmeerd, die binnen 4 minuten na aankomst van de SIV ter plaatse moet zijn. Voor een SIV gelden de algemene tijdnormen gehanteerd door de regio. Bij een uitruk gebouwbrand gaan naast een SIV tevens altijd twee tankautosputters en een redvoertuig rijden.

In Hellevoetsluis kiest de regio voor een SIV omdat de opkomsttijden onder druk stonden. De post Hellevoetsluis had één van de laagste dekkingspercentages van de regio. Het is een post met een groot aantal uitrukken. Door de plaatsing van een SIV met gekazerneerde bezetting verbeteren volgens de regio de opkomsttijden (en dus de dekking) in Hellevoetsluis aanzienlijk. Deze verbetering geldt 24/7. Daarnaast levert een SIV een bijdrage aan de dekking in de gemeente Nissewaard. De vrijwillige tankautospuiter van de post Hellevoetsluis zorgt volgens de regio over het algemeen voor de vereiste opvolging op de SIV. De OR heeft hierover nog haar zorgen en is daarover in gesprek met de Directeur Brandweer. Dit onderwerp is onderdeel van de actiepunten die voortkomen uit de evaluatie SIV. Vanaf post Hellevoetsluis en de posten Stellendam, Rockanje, Oudenhorn, Zwartewaal en Heenvliet kan de SIV gevolgd worden door een tankautospuiter. De SIV wordt niet in

alle genoemde gemeenten standaard gealarmeerd. Het uitrukgebied beperkt zich vooral rondom Hellevoetsluis.

Voor de gemeente Lansingerland koos het bestuur op 5 december 2011 ervoor om de posten Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk te handhaven en de post Bergschenhoek te sluiten. Op de post Berkel en Rodenrijs plaatst de regio een SIV, naast twee tankautospuitten, met het oog op het compenseren van dekkingsverlies. In de praktijk rukt de SIV met een gekazerneerde vrijwillige bezetting naar alle incidenten in Lansingerland uit, meestal gevolgd door de 'vrijwillige' tankautospuiter van de post Berkel en Rodenrijs. Vanaf deze post en de posten Bleiswijk en Frobenstraat kan er opvolging door een tankautospuiter plaatsvinden.

In Rotterdam-Zuid heeft de regio de post Pottumstraat per 1 januari 2013 gesloten. Dit leverde dekkingsverlies op in het betreffende verzorgingsgebied. Door het plaatsen van twee SIV's aan de Keyenburg en de Albert Plesmanweg wil de regio dit dekkingsverlies compenseren. Daarnaast is de wens om de dekking in de wijken Heijplaat en Portland te verbeteren.

Flexibele voertuigbezetting: Voordat het Beleid Flexibele Voertuigbezetting werd vastgesteld mochten vrijwillige brandweerposten in de regio formeel niet uitrukken met een tankautospuiterbezetting die afwijkt van de basisbrandweereenheid van zes personen, tenzij werd deelgenomen aan de pilot Flexibele voertuigbezetting op de Zuid-Hollandse eilanden. Het nieuwe beleid biedt de mogelijkheid met een bezetting tussen de twee en zes personen uit te rukken naar een maatgevend incident mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden van de VRR:

- *Bij alarmering mogen alleen de eerste twee uitgerukte tankautospuitten incompleet zijn, om gezamenlijk te komen tot een brandweereenheid die toereikend is voor de incidentsoort waarop men uitgerukt is.*
- *Bij incompleetheid bij maatgevende incidenten/TS6 incidenten mag uitgerukt worden met een bezetting van twee, drie, vier of vijf personen. Zodra incompleetheid gebleken is, wordt direct een aanvullende eenheid gealarmeerd. De eerste incomplete eenheid wordt aangevuld door deze eenheid. De aanvullende TS mag tevens incompleet uitrukken, mits de samenstelling van de twee benoemde eenheden voldoet aan de vastgestelde minimale bezetting voor dat type incident.*
- *In het geval dat de optelsom van de twee eenheden niet toereikend is ten opzichte van de benodigde hoeveelheid personeel, wordt een ander brandweerkorps gealarmeerd om de aanvulling te verzorgen. Een niet toereikende aanvullende eenheid rukt niet uit.*
- *Een bevelvoerder maakt te allen tijde deel uit van de bezetting van een eenheid. Ook de aanvullende eenheid rukt uit met een bevelvoerder. Een chauffeur tevens voertuigbediener maakt te allen tijde deel uit van de eenheid. Het is niet toegestaan dat meerdere functies tegelijkertijd door eenzelfde persoon worden uitgeoefend.*
- *Zodra duidelijk is dat een tankautospuiter incompleet is voor de betreffende incidentsoort informeert de bevelvoerder de alarmcentrale dat de eenheid incompleet zal uitrukken. De alarmcentrale alarmeert vervolgens een tweede tankautospuiter of een SIV, afhankelijk van de kazerne volgordetabel.*

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

Het opstellen van een specifieke RI&E voor variabele voertuig bezetting is nog in uitvoering, terwijl variabele voertuigbezetting al wel is ingevoerd. Wel heeft de regio aandacht voor weerbaarheid van het personeel tegen verbaal en fysiek geweld.

SIV: De selectie, het opleiden en oefenen en het onderzoek naar veiligheidsgevoelens is voor dit onderdeel op orde.

Flexibele voertuigbezetting: Selectie is hier niet op van toepassing. Een specifieke opleiding ontbreekt. Wel is er een oefenprogramma dat doorlopen moet zijn voordat men hiermee mag uitrukken. In de evaluatie is gekeken naar veiligheidsgevoelens.

Bevindingen

In de toetsing van de RI&E door de Arbo Unie staat: *'Voor de VRR zijn de gevaren onder te verdelen in wat we noemen de koude en de warme RI&E. Deze RI&E bevat vragen en antwoorden op beide vlakken. De verschillende risico's van gebouwen, voorzieningen en werkzaamheden zijn met voldoende diepgang benoemd in deze RI&E'*. De regio heeft een plan van aanpak opgesteld voor het uitvoeren van een verdiepende RI&E voor flexibele voertuigbezetting. De SIV en flexibele voertuigbezetting worden hierin behandeld. Het opstellen van deze RI&E is momenteel in uitvoering.

Het personeel voor een SIV wordt hiervoor speciaal geselecteerd. Voor beide functies op een SIV is een functieprofiel opgesteld. Hierin werd bij de invoering van de SIV's minimaal 3 jaar operationele ervaring vereist en voor de bevelvoerder een uitgebreide kennis van het GRSTV-model (gebouw, rook, stroming, temperatuur en vlammen). De eis van minimaal 3 jaar operationele ervaring is op basis van nieuwe inzichten die verkregen zijn bij het werken met de SIV's vervallen. De selectie wordt nu gedaan door middel van competentiegericht selecteren en het afnemen van simulatietesten. De geselecteerde mensen voor de SIV's doorlopen een opleidingsprogramma, dat hiervoor speciaal is opgezet. Het doorlopen van dit programma is voordeligmogelijk voor het mogen uitrukken op een SIV.

Aan het personeel dat als flexibele voertuigbezetting wordt ingezet stelt de regio geen bijzondere selectie-eisen. De regio leidt dit personeel niet specifiek op voor de afwijkende omstandigheden bij een inzet. Wel bestaat een hierop gericht oefenprogramma en het personeel mag pas met deze voertuigbezetting uitrukken als men hierop geoefend is.

Voor de SIV en flexibele voertuigbezetting zijn in de oefeninspanning vijf oefenmomenten per jaar opgenomen met als onderwerpen beeld-, oordeels- en besluitvorming (BOB), specifieke inzetoefeningen voor de bevelvoerder en het meedraaien met inzetoefeningen voor de standaard blusgroepen.

De regio besteedt aandacht aan de weerbaarheid van het personeel tegen verbaal en fysiek geweld. De regio heeft een beleidsmedewerker Agressie en Geweld

aangesteld, verzorgt opleidingen en registreert agressie- en geweldsincidenten. De regio onderneemt direct actie op een melding van agressie of geweld.

In de op 25 oktober 2016 afgeronde evaluatie op het inzetten van de SIV's is het veiligheidsklimaat onderzocht en de vraag gesteld of SIV-personeelsleden zich onveilig hebben gevoeld. Geen van de 133 personeelsleden gaf hierbij aan zich onveilig te voelen bij de incidentbestrijding met een SIV. Ook is onderzocht of SIV-medewerkers te maken hebben gehad met agressie als zij als enige eenheid ter plaatse waren. Tien van de 133 ondervraagde personeelsleden geven aan te maken te hebben gehad met agressie wanneer zij alleen met een SIV ter plaatse waren. In de evaluatie wordt geconcludeerd dat het veiligheidsklimaat binnen de organisatie van een hoog niveau lijkt te zijn.

Uit de door de Inspectie gehouden internet-enquête onder het brandweerpersoneel blijkt dat:

- 36 (48%) van de 75 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting aangeven dat zij dit niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 25 (33%) respondenten aangeven dat zij dit onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 14 (19%) hierover geen uitgesproken mening hebben.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

Met 51 beschikbare standaard-tankautospuiten kan de regio in ruime mate voldoen aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand.

Bevindingen

In het kader van de visie op Grootschalig Brandweer Optreden heeft de Brandweer Rotterdam-Rijnmond de verplichting om te voldoen aan de levering van een basis peloton en een specialistisch peloton en daarnaast het leveren van een CBRN⁵ peloton ten behoeve van de rampenbestrijding. Een operationeel CBRN peloton bestaat onder ander uit drie TS'en. Voor regionale bijstand zal de regio dus maximaal negen TS'en moeten kunnen leveren. Het totaal aantal basiseenheden, risico TS'en⁶ en slagkracht TS'en⁷ bedraagt 51 stuks.

⁵ Chemisch-Biologisch-Radiologisch en Nucleair

⁶ Tankautospuiten aanvullend op de basiscapaciteit als herbezetting in gebieden waar het risico op brand en ongevallen hier aanleiding toe geeft.

⁷ Tankautospuiten aanvullend op de basiscapaciteit ten behoeve van restdekking bij de inzet van drie tankautospuiten gelijktijdig op één incident.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

SIV: De regio evalueert de bereikte resultaten en verzamelt data voor een volgende evaluatie.

Flexibele voertuigbezetting: De regio evalueert de bereikte resultaten van de pilot en geeft aan dit ook een jaar na implementatie weer te doen.

Bevindingen

In de SIV-evaluatie van oktober 2016 komt naar voren dat de regio inzicht heeft in de opkomsttijden van de SIV en de opkomsttijden van de opvolgende TS6. Deze gegevens worden ook per kwartaal aangeboden aan het bestuur. Tevens is in de evaluatie aandacht voor de effectiviteit van de inzet van de SIV's. Op 1 januari 2013, tegelijkertijd met de invoering van de SIV's, is de dataverzameling gestart om een evaluatie te kunnen uitvoeren. Een eerste evaluatie is opgesteld in 2016. De dataverzameling voor een volgende evaluatie loopt door en data wordt geregistreerd in het IRS.

Flexibele voertuigbezetting is geëvalueerd naar aanleiding van een pilot die liep tussen juli 2015 en juni 2016. Bij iedere bruikbare eerstelijns inzet is het personeel gevraagd een incidentvragenlijst in te vullen. Bruikbare inzetten zijn de inzetten met uitzondering van bijvoorbeeld incidenten die zijn afgemeld en loos alarmen. Evaluatie van het regionaal beleid flexibele voertuigbezetting is aangekondigd een jaar na implementatie. Dataverzameling voor deze evaluatie vindt plaats in het IRS.

De regio beschikt over incidentgegevens uit het IRS. Bevelvoerders en officieren van dienst verrijken de gegevens uit het Gemeenschappelijk meldkamersysteem door een standaard vragenlijst te doorlopen in het IRS, waarbij het systeem de mogelijkheid biedt om opmerkingen te maken. Hierdoor verkrijgt de regio inzicht in operationele knelpunten zoals problemen met bluswater en/of bereikbaarheid, brandonveilige situaties, verkeersbelemmerende aspecten etc.. Opmerkingen naar aanleiding van ervaringen bij incidenten worden gemonitord en opgepakt door betrokken afdelingen. Als er verbeterpunten zijn, wordt dit door middel van het systeem gedeeld en vervolgens wordt geprobeerd dit zo snel mogelijk op te lossen.

Door gebruik van de standaard vragenlijsten wordt in het IRS automatisch informatie gegenereerd over opkomsttijden en oorzaken van overschrijdingen. Het IRS-systeem sluit daarvoor aan op de 'poortwachtermodule', die automatisch een overzicht genereert van de oorzaken van overschrijdingen. Bij deze processtappen vindt nog een controle plaats door een functionaris van de regio. Analyse van deze informatie vindt daarna plaats door een medewerker van het bedrijfsbureau en de clustercommandanten. Externe oorzaken die kunnen worden beïnvloed, worden aangepakt door ondersteunende afdelingen. Intern beïnvloedbare oorzaken worden opgepakt door de clustercommandant.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

SIV: Het behalen van de doelstellingen van de SIV is recent onderzocht.

Flexibele voertuigbezetting: Het behalen van de doelstellingen van de flexibele voertuigbezetting is recent onderzocht.

Bevindingen

In de SIV-evaluatie van oktober 2016 besteedt de regio aandacht aan het wettelijk recht op gelijkwaardige en veilige brandweezorg dat burgers hebben en of daarvan ook sprake is. Ten aanzien van het brandweerpersoneel bestaat de verplichting te evalueren hoe het werken met een SIV verloopt. Kunnen zij in effectieve brandweezorg voorzien met een SIV en is de personele veiligheid voldoende geborgd? De evaluatie geeft het MT-Brandweer de mogelijkheid te beoordelen of het SIV-concept functioneert zoals werd verwacht bij de introductie daarvan. Een vaste rapportage of een vaste evaluatiecyclus voor het verkrijgen van inzicht in de bereikte resultaten van afwijkende samenstellingen is er niet.

In de evaluatie komt de VRR tot de volgende aanbevelingen:

- *Toepassing van het SIV-concept bij de VRR continueren conform de uitgangspunten beschreven in de Bestuurlijke Notitie SIV.*
- *Zorgen dat de opvolging van de SIV Hellevoetsluis door de vrijwillige TS beter geborgd is. De kazerne Hellevoetsluis beschikt inmiddels over slimme pagers. Vrijwilligers kunnen hiermee hun beschikbaarheid inplannen en real-time doorgeven. Dit dient met grote precisie uitgevoerd te worden.*
- *Integratie van een SIV en een incomplete TS4 mogelijk maken om zo te komen tot een basisbrandweereenheid. Implicatie is dat het SIV-personeel tevens ervaren en bekwaam is inzake het werken met de TS. Bij ontbreken van TS-chauffeur of bij onderbezetting <TS4, zorgen dat de TS-bezetting komt op het benodigde niveau.*
- *De twee voorgaande aanbevelingen gelden ook voor de TS in Berkel. De nood is hier echter minder groot gezien het feit dat de TS hier tot op heden (vrijwel) altijd gegarandeerd uitrukt met een basisbrandweereenheid.*
- *Opvolging van de SIV door de TS binnen vier minuten nastreven in bredere context dan alleen bij gebouwbranden.*
- *Heroverwegen van de toegevoegde waarde van de SIV-Keyenburg.*

In de evaluatie van de pilot flexibele voertuigbezetting is onderzocht hoe vaak wordt uitgerukt conform de regelingen, welke gevolgen het uitrukken conform de regelingen heeft voor de effectiviteit van de incidentbestrijding, welke gevolgen het uitrukken conform de regeling incompleet uitrukken heeft gehad voor de gerealiseerde opkomsttijden bij gebouwbranden en hoe de personele veiligheid ervaren en gezien wordt bij toepassing van de regelingen. Hierbij beveelt de regio het bestuur aan flexibele voertuigbezetting in de gehele regio toe te passen, met als overwegingen:

- *Flexibele voertuigbezetting heeft goed gefunctioneerd op de Zuid-Hollandse eilanden (hierna: ZHe) gedurende de evaluatieperiode. Het wordt aangeraden de toepassing van flexibele voertuigbezetting vast te laten stellen door het algemeen bestuur. Onderbezetting blijft echter niet beperkt tot alleen de ZHe. Vooral tijdens vakanties en kantoortijden ervaren ook posten buiten de ZHe een bezettingsprobleem. Vaststelling zou daarom de gehele regio moeten betreffen.*
- *De VRR zou een verdiepende RI&E uit moeten voeren en na moeten denken over de gevolgen van flexibel uitrukken bij bijzondere objecten.*
- *Ook dient de VRR te zorgen dat er een goed opleidingsprogramma en periodiek trainingsprogramma komt te liggen voor toepassing van flexibele voertuigbezetting. Inzake deze aanbeveling ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de posten zelf.*

Voor de inzet van flexibele voertuigbezetting is een evaluatie aangekondigd na een jaar nadat het beleid flexibele voertuigbezetting is geïmplementeerd.

Een vaste rapportage of een vaste evaluatiecyclus voor het verkrijgen van inzicht in de bereikte resultaten van afwijkende samenstellingen is er niet. Inzichten in de bereikte resultaten zijn er door een combinatie van dataverzameling en –analyse vanuit het IRS, de poortwachtermodule en de toelichting in de bestuurlijke rapportage. Na een jaar zal het beleid 'Flexibele voertuigbezetting' worden geëvalueerd, op basis daarvan zullen verbeteringen worden doorgevoerd en vervolgens zal continue monitoring plaatsvinden door de clustercommandanten.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering /optimalisering

Beoordeling

Aan het SIV-concept en de flexibele voertuigbezetting liggen evaluaties ten grondslag die leiden tot een vaststelling van het bestuur en daarmee de bekrachtiging van de uitvoering van maatregelen.

Bevindingen

In de SIV-evaluatie wordt geconcludeerd dat de huidige plaatsing van de SIV's binnen de regio op dit moment suboptimaal is. De regio meldt daarover: "De SIV-locatie Keyenburg komt niet goed tot zijn recht waar het gaat om effectiviteit. En de SIV-locatie Albert Plesmanweg ontbeert slagkracht in relatie tot een groot deel van het verzorgingsgebied en kent bovendien een trage opvolging door een basisbrandweereenheid in andere situaties dan brand." Deze constatering worden meegenomen in het Plan Brandweezorg 2017-2020 van de regio, waarin onder andere een nieuwe spreiding van materieel zal worden uitgewerkt. Bestuurlijke besluitvorming over een nieuwe vorm van inrichten van de repressieve brandweerorganisatie moet nog plaatsvinden. Het SIV-concept staat niet ter discussie.

De aanbeveling om flexibele voertuigbezetting vast te laten stellen door het algemeen bestuur is overgenomen. Het beleid 'Flexibele voertuigbezetting' is vastgesteld in het algemeen bestuur van december 2016. Alle hieruit voortvloeiende maatregelen zijn hiermee bekrachtigd en in uitvoering.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweerlieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

Vanuit de bedrijfsfilosofie van de regio bestaat het principe dat paraatheid een eigen verantwoordelijkheid is van de posten. Op veel posten wordt 'Brandweerrooster' gebruikt om vroegtijdig inzicht in beschikbaarheid te hebben en maatregelen te kunnen treffen. Brandweerrooster is een programma en App waarmee de beschikbaarheid van brandweerpersoneel kan worden gemonitord en daarmee de paraatheid inzichtelijk kan worden gemaakt. Posten hebben daarvoor een eigen wijze van plannen. De coördinerend bevelvoerders van de posten informeren de meldkamer over hun paraatheid. Daarnaast heeft de regio een stafofficier die dagelijks overzicht houdt over de paraatheid. De stafofficier ontvangt zijn informatie van de meldkamer.

De regio is gestart met de invoering van slimme pagers, zodat de meldkamer snel weet wat de beschikbaarheid is van de brandweervrijwilligers bij alarmering. Deze pagers hebben ook een agendafunctie waarmee inzicht kan worden verkregen in de beschikbaarheid van personeel in de toekomst. Bij het gebruik van de slimme pagers en het consequent invullen van de agendafunctie heeft de centrale planning van de brandweer inzicht in de beschikbaarheid van alle blusploegen, zowel beroeps als vrijwillig. Hierdoor is het eenvoudiger om schaarste te verdelen en blusploegen in dienst te houden. Alvorens de centrale planning actie onderneemt bij tekorten bij

vrijwillige blusploegen zullen de bevelvoerders van deze ploegen een aantal stappen doorlopen om het tekort te ondervangen.

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

De stafofficier kan de hoofdofficier adviseren om maatregelen te treffen bij paraatheidsproblemen. Ten behoeve van situaties waarin onvoorzien de beschikbaarheid van personeel onder een ondergrens zakt, kan de hoofdofficier gebruik maken van een 'continuïteitsregeling' en de regeling 'Repressief vangnet'.

De continuïteitsregeling betreft een conceptregeling. Voor acute problemen is een herverdeling van voertuigen voorbereid in het Repressief Vangnet. Deze regeling biedt de hoofdofficier van dienst het inzicht om te beslissen over de herverdeling van het beschikbare beroepspersoneel en de herpositionering van voertuigen.

Daarnaast is er een Operationeel Continuïteitsplan opgesteld. De aanleiding hiervoor was het opvangen van de personele gevolgen van de nieuwe influenza, maar het plan is opgesteld zodat het ook in andere situaties toepasbaar is. Dit betreft situaties waarbij de operationele sterkte van de Brandweer Rotterdam-Rijnmond zo onder druk komt te staan, dat de 'normale brandweezorg' niet meer gegarandeerd is.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

In de evaluatie van de pilot flexibele voertuigbezetting is geconstateerd dat flexibele voertuigbezetting het vaakst voorkomt op de dag tijdens kantooruren. Dit komt hoogstwaarschijnlijk doordat vrijwilligers werken buiten hun woonlocatie. De regio heeft tijdens kantooruren dagdienstpersoneel in haar organisatie. Dit dagdienstpersoneel is vaak repressief opgeleid of zou daartoe opgeleid kunnen worden. Een aantal van de kantoormedewerkers dat repressief is opgeleid werkt decentraal op kazernes om de bezetting tijdens kantooruren te verbeteren. Zeker voor de sleutelposities chauffeur en bevelvoerder is hieraan vanuit de vrijwilligers een regelmatig uitgesproken behoefte. Momenteel wordt binnen de organisatie gewerkt aan draagvlak om deze poule van kantoorpersoneel verder uit te breiden.

In het Plan Brandweezorg 2017-2020 is aandacht voor duurzame inzetbaarheid van beroeps- en vrijwillig personeel. De regio erkent hierin zorgen om de paraatheid. Het loopbaanbeleid voor beroepspersoneel, de motivatie en belastbaarheid van brandweervrijwilligers, functiedifferentiatie (niet iedere brandweerman- of vrouw voert alle taken uit) en een flexibelere uitvoering van taken krijgt de komende tijd aandacht. Een van de voorzienbare projecten is binding van personeel waar onderzoek naar criteria voor werving en selectie, beleid vrijwilligheid, werkklimaat, overplaatsingsbeleid en aansluiting van opleiden & oefenen wordt voorgesteld.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

De paraatheid wordt besproken tijdens de periodieke overleggen tussen de clustercommandant en de burgemeester. Paraatheid wordt niet structureel gerapporteerd aan het algemeen bestuur via een aparte rapportage of als onderdeel van bestaande bestuurlijke rapportages. Met het algemeen bestuur is meerdere malen de problematiek over beschikbaarheid besproken en beschikbaarheid van personeel is één van de belangrijkste pijlers geworden van het Plan Brandweezorg. Het Plan Brandweezorg is het verbeterplan dat de regio heeft aangeboden aan haar algemeen bestuur. Dit plan zal in de vergadering van het algemeen bestuur van 5 april 2017 worden vastgesteld. Het plan is in concept behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur op 14 december 2016. Daarmee is het probleem op regionaal niveau meerdere malen geagendeerd en zijn mogelijkheden en onmogelijkheden op bestuurlijk niveau meerdere malen besproken.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke RI&E en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 1170 medewerkers.
- 374 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 32%.
- 299 (80%) van de respondenten doen vooral dienst op een TS6.
- 75 (20%) van de respondenten doen vooral dienst op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting (SIV of TSFlex).
- 258 (69%) van de respondenten zijn vrijwilliger en 116 (31%) zijn beroeps.

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting

- Van de 75 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 49 (65%) aan hiervoor een speciale opleiding te hebben ontvangen. 46 (94%) van de 49 geven aan dat die opleiding hen voldoende heeft voorbereid op de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.
- Van de 75 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 38 (51%) aan hiervoor speciaal geoefend te worden. 34 (89%) van de 38 geven aan dat zij zich voldoende geoefend vinden voor de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Afwijkende voertuigbezetting

- 36 (48%) van de 75 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, geven aan dat zij dat niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 25 (33%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 14 (19%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Standaard voertuigbezetting

- 66 (22%) van de 299 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een standaard voertuigbezetting, geven aan dat zij het optreden met minder dan zes personen niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 165 (55%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 68 (23%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

- 235 (79%) van de medewerkers die vooral dienst doen op de TS6 zijn het eens met deze stelling;
- 57 (76%) van de medewerkers die vooral dienst doen met een afwijkende voertuigbezetting zijn het hier mee eens.

II

Bijlage Afkorting

Afkorting

BAG
Bvr
CBRN
Inspectie JenV
IRS
OR
RI&E
SIV
TS
UoM
VB
VRR
Wvr
ZHe

Betekenis

Basisregistratie Adressen en gebouwen
Besluit veiligheidsregio's
Chemisch-Biologisch-Radiologisch en Nucleair
Inspectie Justitie en Veiligheid
Incident registratiesysteem
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Snel interventievoertuig
Tankautospuiter
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Wet veiligheidsregio's
Zuidhollandse eilanden

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*